

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Geopolityczne i społeczne przesłanki przemian literackich i kulturowych na Bałkanach

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Bałkanistyka		Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -		Kod zajęć 03BAKS.24HS.05239.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia drugiego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty humanistyczne i społeczne	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Jędrzej Paszkiewicz		
Prowadzący zajęcia	Jędrzej Paszkiewicz		
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Kształtowanie zdolności krytycznej oceny zjawisk i procesów społecznych oraz geopolitycznych, dotyczących Europy Południowo-Wschodniej.
C2	Zdobycie wiedzy na temat powiązań między rozwojem społeczno-kulturowym Bałkanów a przemianami historyczno-geopolitycznymi w XIX, XX i XXI wieku.
C3	Ugruntowanie umiejętności krytycznego studiowania literatury naukowej (historycznej i współczesnej).
C4	Rozwijanie umiejętności prowadzenia dyskusji na tematy naukowe, z wykorzystaniem terminologii fachowej z zakresu historii kultury i społeczeństwa.

Wymagania wstępne

Podstawowa znajomość przynajmniej jednego języka z regionu, dobra znajomość języka angielskiego.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	wie, w jaki sposób wytłumaczyć związki zachodzące między współczesnymi przemianami społeczno-politycznymi a ewolucją prądów literackich i kulturowych w poszczególnych państwach bałkańskich.	BAK_K2_W01, BAK_K2_W03, BAK_K2_W04	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W2	posiada ugruntowaną wiedzę na temat miejsca i roli literatury we współczesnych procesach społeczno-politycznych i kulturowych.	BAK_K2_W02, BAK_K2_W03, BAK_K2_W05	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W3	jest przygotowany/a merytorycznie w zakresie krytycznej interpretacji tekstów naukowych i pozanaukowych o zróżnicowanym charakterze.	BAK_K2_W02, BAK_K2_W04	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	poprawnie i świadomie korzysta z interdyscyplinarnego aparatu pojęciowego dotyczącego tematu zajęć, z zakresu nauk humanistycznych (literaturoznawstwo, historia), społecznych (politologia, socjologia) oraz nauk o kulturze (etnologia, kulturoznawstwo).	BAK_K2_U01, BAK_K2_U03, BAK_K2_U05	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U2	jest przygotowany/a do krytycznego interpretowania przekazów związanych z polityką historyczną.	BAK_K2_U01, BAK_K2_U02, BAK_K2_U04	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U3	potrafi przeprowadzić poprawną krytykę informacji źródłowej i pozaźródłowej.	BAK_K2_U01, BAK_K2_U03, BAK_K2_U04	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U4	kompetentnie przedstawia indywidualnie wybrany problem naukowy o charakterze specjalistycznym lub interdyscyplinarnym, dotyczący tematyki społeczno-kulturowej.	BAK_K2_U02, BAK_K2_U05	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U5	wykazuje umiejętności w zakresie krytycznego posługiwania się zróżnicowanymi mediami i kanałami informacji.	BAK_K2_U03, BAK_K2_U05	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	rozwija komunikację werbalną i niewerbalną, uczestnicząc w zadaniach realizowanych przez zespół zajęciowy.	BAK_K2_K01, BAK_K2_K02, BAK_K2_K04, BAK_K2_K05	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
K2	rozwija umiejętności interpersonalne oraz inteligencję społeczną w trakcie debat na wybrane kwestie społeczne i kulturowe.	BAK_K2_K03, BAK_K2_K06	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
K3	doskonalą strategię w zakresie autoprezentacji, zasad merytorycznej i kulturalnej dyskusji oraz odporności na stres.	BAK_K2_K01, BAK_K2_K03, BAK_K2_K04, BAK_K2_K06	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Stara Serbia w geopolitycznej koncepcji Wielkiej Serbii. Geneza i instrumentalizacja pojęcia.	W1, W3, U1, U2, U4, K1, K2	Konwersatorium
2.	Wielka Chorwacja jako idea i projekt geopolityczny.	W1, W2, W3, U2, U3, U4, K1, K2	Konwersatorium
3.	„Stracone ojczyzny” we współczesnej świadomości Greków. Etno-symbolizm jako antidotum na traumę historyczną.	W1, W2, U1, U2, U3, U4, K1, K2	Konwersatorium
4.	Społeczne i etno-polityczne konteksty kultury popularnej na Bałkanach na przykładzie charakterystyki turbo folku.	W1, W2, W3, U2, U3, U5, K1, K3	Konwersatorium
5.	Refleksje na temat rzeczywistości społeczno-politycznej SFRJ na podstawie dokonań jugosłowiańskiej filmografii.	W1, W3, U1, U3, U4, U5, K1, K3	Konwersatorium
6.	Etnopsychologiczna refleksja nad Bałkanami i jej wpływ na geopolitykę regionu na podstawie refleksji naukowej Jovana Cvijicia.	W1, W2, W3, U1, U3, K1, K2	Konwersatorium
7.	Historyczne stereotypy w południowosłowiańskich partykularyzmach narodowych na podstawie twórczości Vuka Draškovića.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, K1, K2	Konwersatorium
8.	Neue Slowenische Kunst – awangardowa percepcja jugosłowiańskiej kultury i świadomości kolektywnej.	W1, W3, U1, U3, U4, U5, K2, K3	Konwersatorium
9.	Skopje – nowoczesne miasto odrodzone z ruin. Koncepcje odbudowy i ich realizacja.	W1, W3, U1, U3, U4, K1, K2	Konwersatorium
10.	„Protochronizm” w służbie narodowej kultury i historii na przykładzie Rumunii (dackość).	W1, W2, W3, U1, U2, U4, K1, K3	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
11.	Wołosi – nieoczywista mniejszość we współczesnych bałkańskich kontekstach społecznych i geopolitycznych.	W1, W2, U1, U4, U5, K1, K2	Konwersatorium
12.	Bałkańskie totalitaryzmy w aspekcie socjologicznym i kulturowym – analiza porównawcza (Albania i Rumunia).	W1, W3, U1, U3, U4, K2, K3	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda badawcza (dociekania naukowego), Pokaz i obserwacja, Demonstracje dźwiękowe i/lub video, Korekta indywidualna

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	- Aktywność i przygotowanie do zajęć - Prezentacja samodzielnie wybranego tematu badawczego, związanego z tematyką przedmiotu - Frekwencja

Literatura

Obowiązkowa

1. M. Todorova, Bałkany wyobrażone, Wołowiec 2012.
2. I. Čolović Polityka symboli, Warszawa 2001.

Dodatkowa

1. I. Bašić, Jovan Cvijić's psychological characteristics of Southern Slavs and "ethnopsychology" in Serbia, w: 150th anniversary od Jovan Cvijić's birth, red. V. Jović, A. Petrović, Belgrade 2026, 664-675.
2. M. Górny, Wielka Wojna profesorów: nauki o człowieku (1912-1923), Warszawa 2015.
3. T. Koulos, Nationalism and the lost homeland: The case of Greece, „Nations and Nationalism” 2021, t. 1, s. 1-15.
4. I. Kronja, Turbo folk and dance music in 1990s Serbia: media, ideology and the production of spectacle, „The Anthropology of East Europe Review” 2004, t. 22, nr 1, s. 103-114.
5. P. Pająk, Wojna, polityka, historia i mit w serbskim filmie fabularnym czasów Slobodana Miloševicia, w: Kino-postkomunizm-polityka. Film w krajach Europy Środkowo-Wschodniej wobec procesów transformacji politycznej i konsekwencji roku 1989, red. M. Brzezińska, P. Pająk, Kraków 2018, s. 191-218.
6. J. Paszkiewicz, Wołosi na współczesnych Bałkanach (XX-XXI w.) Przejawy odrębności i asymilacji, „Balcanica Posnaniensia. Acta et studia” 2021, t. 28, nr 1, s. 253-284.
7. J. Rapacka, Godzina Herdera. O Serbach, Chorwatach i idei jugosłowiańskiej, Warszawa 1995.
8. B. Trifunović, Memory of Old Serbia and the shaping of Serbian identity, Warsaw 2015.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	20

Przygotowanie prezentacji multimedialnej	45
Przygotowanie do zajęć	25
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
BAK_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej i wielowymiarowej oceny zdobywanej wiedzy, stosowanej w pracy zawodowej i życiu społecznym
BAK_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do osadzonego na usystematyzowanej wiedzy i pogłębionych umiejętnościach bałkanistycznych odpowiedzialnego prowadzenia dialogu międzykulturowego, a także zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów
BAK_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do bazującego na rzetelnej wiedzy inicjowania i podejmowania odpowiedzialnych działań na rzecz poszanowania tradycji literackiej i dziedzictwa kulturowego Bałkanów oraz popularyzowania roli krajów bałkańskich w kształtowaniu i wzbogacaniu kulturowego i literackiego oblicza Europy i świata
BAK_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wyznaczania sobie i podejmowania skomplikowanych zadań badawczych i profesjonalnych oraz realizowania ich w trudnych, nietypowych i złożonych sytuacjach
BAK_K2_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do zaangażowanego uczestnictwa w lokalnym, krajowym i międzynarodowym życiu kulturalnym i społecznym oraz myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
BAK_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do bezwzględnego kierowania się zasadami etyki naukowej, zawodowej i społecznej
BAK_K2_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie wyszukiwać, ewaluować, selekcjonować i integrować wiadomości dotyczące języków, literatury, kultury oraz życia społecznego Bałkanów ze szczególnym uwzględnieniem literaturoznawczych, historycznych, kulturowo-religijnych i językoznawczych narzędzi metodologicznych w celu analizowania i interpretowania zachowań językowych, społecznych oraz tekstów literackich i kulturowych
BAK_K2_U02	Absolwent/ka potrafi samodzielnie i ustawicznie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne, indywidualne i zespołowe, działania zmierzające do rozwijania zdolności i kompetencji oraz do skutecznego kierowania własną karierą zawodową, jak i zachęcania innych osób do uczenia się przez całe życie
BAK_K2_U03	Absolwent/ka potrafi w ujęciu diachronicznym i synchronicznym dokonywać pogłębionej obserwacji i interpretacji faktów historycznych i procesów społecznych charakterystycznych dla obszaru Bałkanów oraz rozpoznawać ich odzwierciedlenie w dyskursach literackich i kulturowych
BAK_K2_U04	Absolwent/ka potrafi podczas prezentacji swych poglądów i ustaleń badawczych dotyczących zagadnień bałkanistycznych posługiwać się różnymi mediami i kanałami informacji
BAK_K2_U05	Absolwent/ka potrafi prowadzić pogłębioną, merytorycznie uargumentowaną i interdyscyplinarną dyskusję ze specjalistami w zakresie bałkanistyki ze szczególnym uwzględnieniem ekspertów w dziedzinie: literaturoznawstwa, historii, nauk o kulturze i religii oraz językoznawstwa w języku polskim i językach kierunkowych
BAK_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zakresie pogłębionym terminologię i zagadnienia bałkanistyczne oraz metodologiczne uwarunkowania i osiągnięcia głównych bałkanistycznych szkół badawczych z uwzględnieniem ich interdyscyplinarnego charakteru
BAK_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym zagadnienia teoretyczne z zakresu literaturoznawstwa, historii, nauk o kulturze i religii oraz językoznawstwa w odniesieniu do badań bałkanistycznych
BAK_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym specyfikę krajów słowiańskich i niesłowiańskich Półwyspu Bałkańskiego, ich zróżnicowaną strukturę etniczną, historię, współczesność, a także wzajemne stosunki polityczne i społeczne oraz ich odzwierciedlenie w reprezentacjach literackich i kulturowych
BAK_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym literatury krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historię i wzajemne uwarunkowania
BAK_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w zakresie pogłębionym związki kultury i literatury bałkańskiej z kulturą oraz literacką tradycją europejską, śródziemnomorską, folklorystyczną, otomańską i bizantyńską w odniesieniu do religijnego zróżnicowania społeczeństw bałkańskich